

6. Бердяев Н.А. Самопознание: Сочинения /Н.А. Бердяев. – М.: ЗАО Изд-во ЭКСМО-Пресс; Х.: Изд-во Фолио, 1999. – 624 с.
7. Чернышевский Н.Г. Полн. собр. соч. В 15 т. / Н.Г.Чернышевский. – М.: Гослитиздат, 1939–1953. – Т. 11. – 1947. – 900 с.
8. Тамарченко Г.Е. Чернышевский и борьба за демократический роман/ Г.Е. Тамарченко // История русского романа: В 2-х т. – М.–Л.: Наука, 1964. – Т.2. – 1964. – С.18–67.
9. Туниманов В.А. Чернышевский и Достоевский /В.А. Туниманов // Н.Г. Чернышевский. Эстетика. Литература. Критика [Сборник]/АН СССР, Ин-т рус. лит. (Пушкин. дом); [Редкол. А.И. Иезуитов (отв. ред.) и др.]. – Л.: Наука, 1979. – С.169–208.
10. Тамарченко Г.Е. Чернышевский-романист /Г.Е. Тамарченко. – Л.: Худ. лит., Лен. отделение, 1976. – 464 с.
11. Шелгунов Н.В. Сочинения / Н.В. Шелгунов. – СПб.: Ф. Павленков1891. – 648 с.
12. Вовчок М. Твори: В 7 т. / Марко Вовчок – К.: Наук. думка, 1964–1967. – Т. 7. – Кн.2. – 1967. – 524с.
13. Арістова А. Памфіл Юркевич: аналіз матеріалізму як "історичної форми філософії" /А. Арістова // Філософська і соціологічна думка. – 1993. – № 9–10. – С.196–212.
14. Павленко И.Я. Романы Марко Вовчок о новых людях и русский литературный процесс 60-70-х годов XIX века. Проблемы типологии: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук: спец. 10.01.01 „Русская литература” /И.Я. Павленко. – К., 1989. – 17 с.
15. Мінчин Б.М. Соціальний роман Марка Вовчка і його місце в історії російської літератури (60-70-і роки XIX ст.) / Б.М. Мінчин. // Марко Вовчок. Статті і дослідження. – К.: Вид-во АН УРСР, 1957. – С.151–215.
16. Азнауров А.А. Этическое учение Н.Г. Чернышевского/ А.А. Азнауров. – М.: Высшая школа, 1960. – 94 с.
17. Зборовська Н. Український світ у творчості Нечуя-Левицького: гендерний підхід/ Н. Зборовська. // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2000. – №5. – С.54–64.

УДК 070.44: 621.396.71 (477.64)

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ В ПРОГРАМІ „АКЦЕНТ” НА „РАДІО ЗАПОРІЖЖЯ”

Іванюха Т.В., к.філол.н., ст.викладач, Левіч С.В., магістрант

Запорізький національний університет

У статті розглянуто роль “Радіо Запоріжжя” ЗОДТРК у висвітленні та розв’язанні проблем Запорізького регіону (соціальних, енергетичних, промислових, екологічних, культурних тощо) на прикладі програми “Акцент”.

Ключові слова: функції ЗМІ, регіональні ЗМІ, проблематика ЗМІ, ЗМІ як “четверта влада”.

Иванюха Т.В., Левич С.В. ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ЗАПОРОЖСКОГО РЕГИОНА В ПРОГРАММЕ “АКЦЕНТ” НА “РАДИО ЗАПОРОЖЬЕ” / Запорожский национальный университет, Украина.

В статье рассматривается роль “Радио Запорожье” ЗОГТРК в освещении и решении проблем Запорожского региона (социальных, энергетических, промышленных, экологических, культурных и т.д.) на примере программы “Акцент”.

Ключевые слова: функции СМИ, региональные СМИ, проблематика СМИ, СМИ как “четвертая власть”.

Ivanykha T.V., Levich S.V. PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF ZAPORIZHZHYA REGION IN A PROGRAM “ACCENT” OF “RADIO ZAPORIZHZHYA” / Zaporizhzhya National University, Ukraine.

In the article the problem of elimination and solution of problems of Zaporizhzhya region (social, energy, industrial, ecological, cultural etc.) on example of the program “Accent” is considered.

Key words: functions of mass media, regional mass media, mass media problematics, mass media as “the fourth power”.

Серед усього багатоманіття соціальних ролей журналістики особливе місце посідають регулююча, управлінська та організаторська функції (визначення О.Коновалової [2]), котрі передбачають спрямованість мас-медіа на висвітлення і подальше вирішення конкретних питань у соціальній сфері, їх активну участь у процесах управління суспільством, самоуправління та контролю. Деякі дослідники наголошують на виключній ролі засобів масової інформації в суспільному житті та стверджують що “значення преси (в широкому розумінні) настільки важливе і провідне, що по ній можна визначати характер суспільного ладу” [1, 6]. Мета цієї розвідки – продемонструвати функції регіональних ЗМІ в суспільстві, зокрема, розглянути роль програми “Акцент” (“Радіо Запоріжжя”) у висвітленні та вирішенні нагальних проблем Запоріжжя та області.

Уже майже 70 років Запорізьку область зранку вітають слова: “Говорить Радіо Запоріжжя”. Свое мовлення воно почало 25 лютого 1939 року, і з того часу передачі обласного радіо оперативно інформують громадськість про життя регіону. Перша студія “Радіо Запоріжжя” знаходилася на вулиці Чекістів, 30. Під час Другої світової війни студія і радіовузли були зруйновані, пошкоджена радіотрансляційна мережа, та після визволення, 17 квітня 1944 року, мовлення було відновлене. У 1960-х роках передачі почали вестися на ультракоротких хвилях. З’явилися нові програми: „Маяки індустріального Запоріжжя”, „Робітниче Запоріжжя”, „Творці нового, передового” тощо. У ті роки Радіо Запоріжжя переїхало на вулицю Гоголя, 38, а згодом – на проспект Леніна, 51. Наприкінці 1969 року колектив радіостанції перебрався на вулицю Матросова, 21. Звітти “Радіо Запоріжжя” веде своє мовлення і сьогодні. Саме там, нарешті, разом розташувалися редакція, звукозаписуючі студії та апаратна для виходу в ефір. Запорізьке обласне радіо стало першим в СРСР, де високікласне обладнання встановили угорські фахівці.

За свою багаторічну історію “Радіо Запоріжжя” стало свідком численних подій в історії нашого краю. За словами диктора запорізького обласного радіо В.Федини, „радіопередачі зафіксували сходження з конвеєра заводу „Комунар” першої радянської мікролітражки „Запорожець”, спорудження Дніпрогесу-ІІ, найбільшої в Європі ДРЕС, видачу на-гора першої тонни запорізької руди, створення обласної організації Спілки письменників України, перші вистави Театру юного глядача, а згодом – відкриття наймолодшого в республіці Запорізького державного університету” [3, 15].

“Радіо Запоріжжя” і сьогодні знаходиться в центрі подій області. Вони віддзеркалюються у щоденних випусках новин та в численних авторських програмах, серед яких „Відверто про головне”, „Акцент”, „Євровибір України”, „Абетка споживача”, „Екомонітор” тощо.

Найбільше серед авторських програм представлена програма „Акцент”, яка виходить тричі на тиждень і має, відповідно, почергово трьох ведучих: Людмилу Долженко, Германа Дубініна та Дмитра Мороза. Кожен із ведучих надає програмі певного забарвлення, розставляє свої акценти.

„Акцент” авторства Германа Дубініна порушує широке коло питань, які цікавлять слухачів, і до яких не може бути байдужим будь-який житель Запорізького регіону. Це і проблеми Національного заповідника Хортиця, і екологія, й інвестиційні проекти, корупція тощо.

Запорізька область на сьогодні має чимало проблем. Деякі з них вдається вирішувати власними силами, а іноді на допомогу приходять і міжнародні інституції, як-от Європейський банк реконструкції та розвитку, який впроваджує в трьох областях України – Запорізькій, Дніпропетровській та Одеській, пілотний проект з комплексного фінансування заходів енергозбереження в бюджетній сфері. Запровадженню саме цього проекту в нашій області була присвячена програма „Акцент” від 14 квітня 2008 року.

„Проекти по енергозбереженню практично не використовувалися в бюджетній сфері. Відносно невисокі ціни на енергоносії з одного боку, і недосконалість бюджетного законодавства – з іншого, заважали їхньому впровадженню. А, отже, будівлі шкіл, дитячих садків, лікарень, будинків культури продовжують втрачати теплоакумуюючу здатність, а вартість їхнього обслуговування й опалення зростає щороку”, – необхідність впровадження подібного проекту в Запорізькій області назріла давно, доводить автор – Г.Дубінін, і наводить умови участі в проекті: „Програма розрахована на п'ять років і передбачає використання близько 10-ти мільйонів гривень із обласного бюджету й залучення 3-х мільйонів доларів кредитів ЄБРР. Керівники проекту стверджують, що економія бюджетних коштів за п'ять років перевищить 30 мільйонів гривень!”, тобто працювати є заради чого.

Запорізька область не лишилася осторонь такої загальнонаціональної проблеми, як боротьба з корупцією: „У бюджетній сфері прокуратурою порушено понад 60 кримінальних справ, внесено понад 200 документів реагування, притягнуто до адміністративної та дисциплінарної відповідальності майже 130 службових осіб органів влади та інших розпорядників державних коштів”, – такі невтішні дані наведено в програмі „Акцент” від 3 червня 2008 року. „Ми з вами, шановні земляки, платимо податки, бідкаємось, що неефективно держава їх використовує, а коли гроші з бюджету на щось виділяються – майже третину поглинає “тінь”. І це не фантастичний монстр, не якась казкова примара, це люди, які

ходять між нами, керують...” – сумно констатує автор Г.Дубінін і наостанок закликає: „Як то кажуть, хто має вуха, нехай почує...”.

Про проблеми екології в Запорізькому регіоні не говорить хіба що ледачий. І говорити, на жаль, є про що! „Пятница – висит "шапка" над городом! Особенно летом. Это невозможно! Освенцим №2! Понимаете?! И продолжается всю ночь. Днём чуть утихло, – в субботу вечером и воскресенье вечером всю ночь то же самое. Это когда нет начальства, – идут прямые выбросы!” – саме з цих слів простої жительки Запоріжжя Ірини Повстюк розпочалася програма „Акцент” 19 серпня 2008 року. Заходів, на яких обговорюють поганий стан довкілля в Запоріжжі, вдосталь. Результатів, зрозуміло, менше. На подібних обговореннях ложкою меду в діжці різноманітних "запорізьких" отрут називають високі зарплати в промисловості, бюджетоутворюючі податки, азовські санаторії та широку благодійність промгигантів. Автор програми Г.Дубінін нагадує, що „металург рано чи пізно прийде до лікаря з купою хвороб, – і його втрачене здоров'я навряд чи "окупиться" двома-трьома тисячами гривень на місяць”.

У програмі автор наводить слова начальника управління з питань екології Запорізької міськради І.Бройде: „Згідно з розробленою в Запоріжжі програмою виходу з екологічної кризи до 2010-го року передбачалося поступово знизити рівень забруднення повітря на 50%. Наразі із запланованих 34-х заходів у встановлений термін виконані лише 14... Можливо, квалітет промислових підприємств пояснюється тим, що досі не розроблена система виявлення прямого зв'язку між обсягами та якістю конкретних викидів та здоров'ям населення”.

Ще один аргумент промисловців – держава не стимулює підприємства вкладати гроші в екологічні програми, – ані полегшення податкового навантаження, ані пільг. Та головний лікар 5-ї дитячої лікарні Н.Бабанська винайшла інший стимул. „Як відомо, у деяких західних країнах водіїв, котрі збили людину, суд зобов'язує з'явитися до моргу й посидіти трохи поруч з трупом вбитої на автодорозі людини,” – нагадує автор програми і наводить пропозицію дитячого лікаря: „Давайте руководители предприятий придут в детские больницы, придут в реанимацию новорождённых”. А ще краще, переконаний Г.Дубінін, „змусити до таких жажлих екскурсій власників підприємств, котрі взагалі живуть за кордоном, а звідси лише гроші отримують. І гроші величезні, бо виробництво в нас майже в доісторичних умовах, зарплати – порівняно з європейськими – смішні, а продають нашу промислову продукцію за світовими цінами. Навіщо їм вкладати капітали в екологію?”

Великим підприємствам Запоріжжя необхідна модернізація, але держава ніяк не заохочує її проводити: „Сьогодні 65% екологічних платежів ідуть до центрального бюджету і дець там розчиняються, в Запоріжжі залишається тільки 10%. Штрафи – сміховинні”. Контролюючі органи на громадських слуханнях вкотре назвали свої контактні телефони... На завершення програми автор лише висловлює сподівання, що їхні голоси таки почують...

Не останнє місце серед найгостріших проблем регіону посідає недостатня кількість дитячих садків. 29 квітня 2008 року Г.Дубінін почав програму „Акцент” розповіддю: „Якось у тролейбусі чую такий короткий діалог. “А он, бач, ще один колишній дитсадок. Там моя дитина була. Та й мене ще батьки туди водили...” – “А що там тепер за установа?” – “Податкова!” – “Ехе-хе-хе, доки дитячі садки віддаватимуть під податкові, у нас будуть рости не діти, а податки...” Сьогодні влада схаменулася. А народ, виявляється, ще хоче жити й розмножуватись! Тепер дитсадки не віддають банкам та інспекціям, ба, навіть ті, що віддали, планують позабирати, коли термін оренди вичерпається”.

Сумна статистика, наведена в програмі, говорить сама за себе: на початку 90-х років в області був 991 дошкільний заклад. Зараз їхня кількість скоротилася до півтисячі, 80 з яких не працює. Найбільша проблема – із забезпеченням нормальної роботи дошкільних закладів на селі. Якщо в містах зосереджено 74% всіх дитячих садків регіону, то на селі лише 35%. А між тим, цього року до них пішло на 7 тисяч дітей більше, ніж у 2001 році. Тобто відбувся приріст дитячого населення на 15%. Пошуки шляхів вирішення дитсадківських проблем привели автора до начальника управління освіти й науки ОДА О.Верозубова. За словами посадовця, один з можливих варіантів – використати школи. І як показує досвід, практика такого поєднання шкіл і дитсадків доволі успішно реалізовується в нашій області і дозволяє хоча б частково вирішити проблеми найменших жителів регіону.

За будівництвом історико-культурного комплексу “Запорозька Січ” на острові Хортиця спостерігає вся область. В очікуванні відкриття “Запорозької Січі” посадовці охоче діляться планами на майбутнє щодо цього об'єкта. Г.Дубінін зібрав їхні думки і виклав у програмі „Акцент” від 23 січня 2008 року. „Поза всяким сумнівом, туристи, у тому числі іноземні, будуть вражені, ледве тільки увійдуть за дерев'яний паркан справжньої Запорозької Січі. Адже там їх зустрінуть не “мертві” експонати під запиленим склом, не гугнявий екскурсовод із дерев'яним обличчям, а вир життя, – наче гість перемістився в часі...” – наводить автор переваги нового проекту. Генеральний директор Національного заповідника “Хортиця” М.Остапенко нагадує, що як музейний об'єкт заповідник не має на сьогодні аналогів, тому що тут відтворена жива історія.

Голова обласної організації Національної спілки художників України І.Гресик розповіла, що для створення музею за допомогою істориків було опрацьовано дуже великий матеріал, художники вели роботу разом з консультантами. Адже головний задум історико-культурного комплексу “Запорозька Січ” – гармонійне поєднання специфіки всіх відомих Січей. А міський голова Запоріжжя Є.Карташов переконаний, що Запоріжжя необхідно включити до плану проведення в Україні Євро-2012. Адже нам, без сумніву, є що показати гостям!

Проблеми, з якими стикається Запорізький регіон, дуже часто бувають гострими і болючими, або приємними і все одно складними, та головне, щоб всі вони не приховувалися за дверима чиновників, а знаходили певне висвітлення в ЗМІ. Адже публічність у питаннях, які стосуються громади, не раз дозволяла вирішити найскладніші світові проблеми. Програма „Акцент” “Радіо Запоріжжя” неодноразово ставала майданчиком для дискусій із різних питань, а її автор, Г.Дубінін, брався розтлумачувати найскладніші і найзаплутаніші теми. Тож будемо сподіватися, що ця програма зробить свій внесок у розвиток Запорізького краю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Карпенко В.О. Преса і незалежність України. Практика медіа-політики 1988-1998 рр. / Віталій Опанасович Карпенко. – К.: Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка, Нора-Друк, 2003. – 350 с.
2. Коновалова О.В. Основы журналистики: учеб. пособие по соврем. практ. журналистике / Ольга Васильевна Коновалова. – М.: ИКЦ “МарТ”, Ростов н/Д: Издательский центр МарТ, 2005. – 272 с. – (Серия «Филология и журналистика»).
3. Федина В.Я. І голос той, і ті слова / Василь Якович Федина. – Запоріжжя: Дніпровський металург, 2006. – 300 с.

УДК 821. 161. 1 Ш – 32. 09 – 055. 2

ЖЕНСТВЕННОСТЬ КАК ИНФАНТИЛЬНОСТЬ: ТИП «ЖЕНЩИНЫ-РЕБЕНКА» В ТВОРЧЕСТВЕ О. ШАПИР

Клименко Н.А., преподаватель

Запорожский государственный медицинский университет

В статье анализируется специфика изображения «женщины-ребенка» в творчестве О. Шапир, выясняется авторское отношение к данному женскому типу.

Ключевые слова: женская литература, стереотипы «традиционной женственности», тип «женщины-ребенка», авторская позиция, ирония.

Клименко Н.О. ЖІНОЧІСТЬ ЯК ІНФАНТИЛЬНІСТЬ: ТИП «ЖІНКИ-ДИТИНИ» У ТВОРЧОСТІ О. ШАПІР / Запорізький державний медичний університет, Україна.

У статті аналізується специфіка зображення «жінки-дитини» у творчості О. Шапір, з'ясовується авторське ставлення до цього жіночого типу.

Ключові слова: жіноча література, стереотипи «традиційної жіночості», тип «жінки-дитини», авторська позиція, іронія.

Klimenko N.O. FEMININITY AS INFANTILISM: «CHILDISH WOMAN» CHARACTER IN THE WORKS OF O. SHAPIR / Zaporizhzhya State Medical University, Ukraine.

The article specific features of «childish woman» image in works of O. Shapir. Author's attitude towards feminine character is defined.

Key words: female writing, stereotypes «traditional femininity», character of «childish woman», author's standpoint, irony.

Женское творчество является неотъемлемой частью русского литературного процесса. Однако только в последнее время оно стало предметом объективных и серьезных исследований. Благодаря обращению ученых к новым методам и методологиям, разрабатываемым в рамках современного научного дискурса (феминистская критика, гинокритика, гендерный подход), появилась возможность адекватной интерпретации женских текстов с учетом своеобразия женского опыта и специфики «женского письма».

С этой точки зрения особый интерес представляет литературное наследие О.А. Шапир (1850 – 1916) – одной из популярнейших писательниц второй половины XIX века, которая в своих произведениях